

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Reus Condemnatus

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Nec ad torturam quidem.

absque termino defensionis, quia defensio competit reo de jure naturali & divino, (Clem. Pastoralis de re iud. & Theologi communiter cum Jurisperitis. Vide Pegueram in praxi, cap. 12 §. 6. num. 2.) in quo nec Summus Pontifex dispensare potest. cap. 1. de causa possess. & propriet. Immo Jurisconsulti communiter apud Farinac. quest. 30. num. 35. tenent, non posse condemnari reum indefensum, etiam si sit convictus, vel confessus, etiam si defensionem non petat, (& quamvis nullus textus clarè dicat, defensionem dari debere ante torturam: communis nihilominus opinio apud Navarum conf. 8. de accus. tenet dari debere resolutione 29. ubi infra. §. Ad quartum.) Potest tamen Princeps reum indefensum damnare in certis casibus expressis, in quibus scit nullam ei defensionem competere, ut si delictum esset notorium, & timeretur populi tumultus. Sed extra eos casus non potest. Rudolphinus de Princ. pot. cap. 2. num. 92. Consistit porò defensionis substantia in scientia eorum, quæ testes dixerunt, cap. qualiter & quando, de accus. in 6. ibi: & exponenda sunt ei capitula, ut facultatem habeat se defendendi, part. 3. tractat. 5. resol. 98. & in addit. res. 26.

At si testes sint falsi, non potest illis falsum crimen obicere, ad infringendam fidem.

5. Reus Calumniatus, seu per falsos testes judicatus, de crimine, iisdem falsis testibus falsum crimen obiciens, non peccat contra justitiam: sed tam testes ab ipso inducti ad perjurium, quam ipse peccarent contra Religionem. Ledesma tom. 2. tractat. 8. cap. 35. conclus. 21. & Cruz pract. 8. art. 4. dub. 17. concl. 1. probabile putat, hunc modum defensionis non esse mortaliter, sed solum venialiter malum, secluso perjurio. Sed Malderus ubi supra dub. 3. & DD. communiter dicunt esse mortiferum: quia cum mendacium sit intrinsecè malum, reus non potest habere jus, per illud se defendendi, part. 3. tractat. 5. resolutione 4. † quæ tamen ratio non probat esse mortale. †

R E V S
Interrogatus, Condemnatus.

10. † R E U S indiciatus, accusatus, vel diffamatus de delicto, post se miplenam probationem interrogari potest à iudice, an crimen commiserit, & ipse tenetur illi verum dicere, etiam contra se; & confessarius potest illum ad hoc obligare absque periculo irregularitatis, si delictum sit capitale, ut dictum est verb. Irregularitas, num. 54. † Debet autem scire, quòd juridicè interrogatur: unde, ut obligetur respondere, debet ei notificari testium depositio. Aldrete de relig. disc. lib. 2. cap. 4. n. 7. & alii cum Miranda, quem vide tom. 2. quest. 19. art. 13. concl. 1. Et ratio est, quia donec depositionem videat, non tenetur præjudicare suæ famæ, quam justè possidet. Et hæc opinio secundum hos DD. (contra Josephum à S. Maria in trib. relig. tractat. 4. cap. 17. §. 3. procedit etiam in causis Regularium part. 3. tract. 5. resol. 91. Non tamen hæresis, ut dictum est verb. Inquisitorum, num. 199. Adde, probabilissimam esse Sancii disputat. 43. num. 29. & aliorum sententiam, quod si reus licet juridicè interrogetur, non teneatur in conscientia delictum, ex quo ei capitis treremium, mutilationis, confiscationis, vel alicujus gravis dedecoris malum imminet, fateri, donec delictum plene probatum sit, quia quilibet habet jus à natura se conservandi; idque etiam cum morte invaloris, vel alienæ rei dispendio, nec præceptum iudicis obligat illum in conscientia, cum nec obligare possit ad testificandum contra parentes, & sanguine junctos. l. 4. ff. de rest. sed solum imponitur ad illum terrendum, & inducendum ad confessionem. Nec absurdum est (ait Pelantius disp. unic. ad quest. 70.) quòd iudex justè interroget, & reus justè neget: nam justè etiam iudex reum carceribus mancipat, & dominus justè servum detinet apud se, & nihilominus uterque justè fugere potest, part. 2.

Reus tenetur respondere iudici, quem iuridicè interrogaret.

Sciatur.

Sed probabile est non procedere in causa capitali, &c.

part. 2. tractat. 15. resolutione 27. & part. 10. tractat. 13. resolutione 13.

Præsertim, si non sit certus quod interrogatio sit iuridica.

11. Sancius verò, stando in contraria sententia, quam docuimus, ait reum teneri respondere, etiamsi dubitet num. legitime interrogetur, num. 28. quia ex quo superior in prælaturam assumitur, acquirit possessionem præcipiendi, qua spoliari non potest per jus dubium subditi; sed solum per jus certum, vel probabilem opinionem, quod mandatum injustum sit: quod etiam de testibus docuit Pitigianus in pract. cap. 9. Sed ego cum Lefcio lib. 2. cap. 31. dub. 3. num. 10. puto, hanc opinionem non procedere, quando reos, vel testi, ac etiam tertiæ personæ grave periculum imminet, nisi delictum vergat in perniciem publicam, alioqui enim majus periculum est, ne occidatur homo injuste v. gr. quam quod non obediatur superiori, & jura favent reo sicut possessori suæ famæ, qua proinde possessione spoliari non debet, nisi per certitudinem, quod iuridicè interrogetur part. 3. tract. 5. resolutione 106.

Et si semel negavit delictum, non tenetur se retractare

12. Postquam verò reus iuridicè interrogatus negavit delictum, etiam in nostra sententia, non tenetur se retractare, nec ad hoc Confessarius debet eum cogere. Immo contra Azorium, si reus est in bona fide, nec debet eum monere de obligatione confitendi ad novam interrogationem, sed satis est, quod illum in genere moneat cavere peccata Sanchez in sum. t. 1. l. 3. c. 7. num. 9. part. 2. tractat. 15. resolutione 26. Quod ad verum est, ut si reus negavisset delictum postquam convictus est (in quo casu secundum omnes veritatem manifestare tenetur. *Ibidem resolutione 27. in fine*) non teneatur se retractare, ad purgandum iudicium & sententiam, neque enim timendum est, ne aliqua inde iudicii, testibus, vel accusatori sequatur infamia, quasi injustè damnatus sit: nam notum est apud omnes, reos in constantia specie negare solitos delicta, etiam in tormentis, neque hoc taciturnitas evacuat præsumptione juris, quæ stat pro iudice & testibus Reginaldus

Summa Diana.

tom. 2. lib. 4. cap. 7. sect. 6. num. 145. contra Bannez. in 2. 2. quest. 69. art. 2. resolutione 26. cit. propè finem & part. 3. tractat. 5. resolutione 103. Quod Sanchez n. 11. procedere putat, etiamsi reus ob metum tormentorum confessus sit falsum delictum, non enim teneri se retractare, nisi ex hoc damnum tertio securum foret. resolutione 103. citat. in fine.

Et si tem est, si confessus fuisset falsum delictum.

13. Reus enim ad vitandum gravia tormenta, potest sine mortali crimine etiam capitale sibi imponere, quia vita non est digna, quæ tanto dolore servari debeat: & posse etiam jurare æquivocando, docent DD. communiter cum Navarra lib. 2. c. 4. nu. 21. Immo nec peccare venialiter, ait Sancius de p. 46. num. 16. part. 3. tr. 5. resol. 7. probabile tamen est peccare mortaliter p. 11. tr. 1. res. 14.

Quod ad vitanda gravia tormenta facere potest.

14. Convictus autem reus, vel confessus de crimine, non potest revelare complices nulla infamia laborantes, etiam interrogatus. Nec si correcti, vel corrigendi sint per fraternam monitionem. Alias peccabit mortaliter. Secus verò in crimine hæresis, & aliis ad Officium Inquisitionis pertinentibus, ut dictum est verb. Denunciare, & in quibuscunq; delictis contra bonum publicum, in quibus correctio fraterna non speratur profectura. Villalobos tom. 1. tr. 14. diff. 10. num. 2. part. 3. tr. 5. resol. 99.

Non tamen potest revelare complices nondum diffamatos.

15. Advertit hic cum Portell. in add. ad Iuramentum, num. 16. quod si quis crimine solum materialiter commisisset, v. gr. furtum in justam compensationem, homicidium in justam defensionem, &c. interrogatus à iudice, negare posset æquivocando, quia mandatum iudicis solum tendit ad opus criminofum. part. 3. resol. 66.

Et si delictum commisisset materialiter factum, negare posset æquivocando

Etiam si postea convincatur, & condemnatur.

16. Quod autem reus negans delictum, cum alias fateri teneretur, non teneatur restituere pœnam pecuniariam fisco, vel parti, diximus verb. Restituere, num. 6.

Reus damnatus ad mortem non tenetur ad destinatum locum ire, colatum subicere, manus apponere, & alia efficere, quæ ab alio commodè fieri non possunt: non tamen sibi mortem

iiii rem

tem inferre. Vide *verb. Occidere, num. 35.*

Secus de aliis poenis.

18. Pœnam tamen verberationis, ex illa trirremium, carceris, &c. secundum communem opinionem apud Azorium *tom. 1. lib. 5. cap. 8. quest. 6.* teneretur exequi, si non sit appellacioni locus, vel alio juris remedio. Palauus verò mitigat hanc sententiam *tom. 1. tractat. 3. disputat. 2. punct. 4. num. 5.* ita ut non procedat, si aer exilij sit insalubris, trirremium, vel carceris duratio diuturna, vel alia pœna nimis molesta: inhumanum enim esse, obligare hominem, ut tam gravia tormenta exequatur in semetipsum. & si quæ lex pœnalis non obligat in conscientia, hanc illam esse, quæ pœnam ipsam, eamque gravem præcipit, & quam faris est, si reus subire cogatur absque eo quod cogatur spontè lubire. *part. 2. tractat. 17. resolutione 39. part. 3. tr. 5. resol. 102. §. Notandum secundo, & tr. 6. resol. 79.*

Reus ductus ad supplicium obviam habens Cardinalem, liberari debet.

19. Ad quodcumque supplicium reus ducatur, si obviam habeat Cardinalem, liberandus est, quia hoc privilegio potiebantur olim apud Romanos Flamines, Diales, & Virgines Vestales, apud Gellium *lib. 10. cap. 15.* quibus Cardinales non debent esse deteriores. Barbofa *de jur. Eccl. lib. 1. c. 4. num. 6.* & alij cœtra Farinac. *in fragm. p. 1. num. 631.* Hoc privilegio olim usum fuisse cum quodam, qui ducebatur ad furcam, Cardinalem Ximenium, testatur Gomezius *part. 5. tr. 2. resol. 29.*

An supplicium malefactoris præsignari possit Campana benedicta;

20. Petes hic: An liceat malefactoris supplicium campanæ benedictæ sono præsignari; Respondeo, in eum finem, ut audientes pro eius animâ preces effundant, licere. Secus, Sylvium non licere, docuisse *verb. Campana;* nam hoc esset, rem sacrâm prophano usui adhibere: & in re à qua Ecclesia multum abhorret. Tolerari tamen utcumque posse, partim ob necessitatem, partim ob Episcopi conniventiam

part. 6. tractat. 7. resol. 37.

R E X.

1. Rex non potest compellere Ecclesiasticos ad observantiã Tridentinã: quia non habet in eos jurisdictionẽ, ut dictum latè est *verb. Immunitas Ecclesiastica, & verb. Statutum laicale.* Sunt autem Reges Tridentini executores & protectores in ordine tantum ad laicos, & in subsidium Episcoposum. Vade si clerici aliquod decretum non observent id significant Episcopi; si non observent Episcopi, Archiepiscopi, & si opus est, Summo Pontifici. Hanc sententiam sustinent non solum Theologi, sed etiam Iurisperiti communiter. cum Pereyra *part. 1. c. 8. n. 11.* contra Bobadillam *tractat. 1. lib. 2. cap. 18. num. 194 part. 1. tract. 2. resol. 102. part. 3. tractat. 2. resol. 8. in fine, & part. 4. tr. 1. resol. 75.*

Rex non potest compellere Ecclesiasticos ad observantiã Tridentinã

2. Quod etiam ait Bobadilla *nu. 56.* Regem expellere posse ab Episcopatu Episcopum simoniacè electum, bene impugnat Megalius *in 3. part. lib. 3. cap. 21. num. 18.* cum in hac re tam persona, quàm causa, sit extra limites suæ potestatis, unde si Reges id faciant, proculdubio incurrant in excommunicatio-Bullæ Cœnæ *part. 4. tr. 1. resol. 76.*

Aut expellere Episcopos simoniacè electos.

3. An Rex teneatur ad beneficia præferre, & ad officia secularia eligere digniores, vide *verb. Beneficium, n. 11. verb. Electio, num. 1. & verb. Prorex, num. 1.* An revocare possit promissionem futuræ successiois in Proregem, vide *verb. Promissio, n. 3.*

4. Legitimus in sæculo à Rege, vel alio magistratu seculari, si Religionem ingreditur, non censetur legitimatus ad officia Ordinis, quia non est Regis tollere impedimentã canonica. Portell. *verb. Illegitimus, num. 5. part. 3. tr. 2. resol. 202. §. Nota.*

Aut legitimum pro dignitatibus Ecclesiasticis

5. Rex potest interficere Reginam deprehensam in adulterio sine alia citatione aut processu.

part. 10. tr. 15. resol. 34.

sol. 34.

SA-